

RAPPORTAGE BEHANDELRESULTATEN PROSPERO 2019

DR. B. (BRAM) VERHEES. © HEARTWIRED

INLEIDING

PROspéro is een instelling binnen de geestelijke gezondheidszorg voor mensen met ernstige psychische problemen (e.g. somatoforme en depressieve stoornissen, comorbide angststoornissen, persoonlijkheidsproblematiek). Sinds 2017 worden hun cliënten worden behandeld gedurende een traject van ruim 5 weken in Santa Pola (Spanje). Dit rapport behelst een analyse van de resultaten van deze behandeling.

PSYCHOMETRIE

Voorafgaand aan de behandeling wordt een aantal veelgebruikte en in klinische context gevalideerde psychometrische tests afgenomen. Het gaat hierbij om:

(1) BDI-II: de Nederlandse versie van de *Beck Depression Inventory*, die de voor het Nederlandse taalgebied verouderde BDI uit 1961 opvolgt. Het gaat hier om een 21-item zelfrapportagelijst voor het meten van de aanwezigheid en de mate van depressieve klachten conform DSM-IV criteria.

(2) OQ-45: deze voor het Nederlandse taalgebied aangepaste *Outcome Questionnaire 45* is een zelfrapportagelijst met 45 items die gebruikt wordt om gebruikt om een algemene indruk te krijgen van het totale functioneren en vanwege de veranderingsgevoeligheid bijzonder geschikt is om de behandeling te monitoren. De OQ-45 kent drie subschalen:

- *symptomatische distress* (SD). Deze subschaal meet klachten op het gebied van depressie, angst en afhankelijkheid van middelen.
- *angst en somatische distress* (ASD). Deze subschaal meet klachten zijn op het gebied van angst en lichamelijke kenmerken van angst.
- *interpersoonlijke relaties* (IR). Deze subschaal meet klachten over het functioneren op het gebied van sociale relaties.

Van de OQ-45-NL worden in deze context uitsluitend de eerste twee subschalen (SD en ASD) gebruikt.

GEGEVENS

De hierboven beschreven tests worden afgenomen op drie momenten: (1) aan het begin van de behandeling, (2) na het

afronden van de behandeling, en (3) een follow-up ongeveer een jaar na het afronden van de behandeling. Follow-up data van behandeljaren 2018 en 2019 waren op het moment van schrijven nog niet voorhanden.

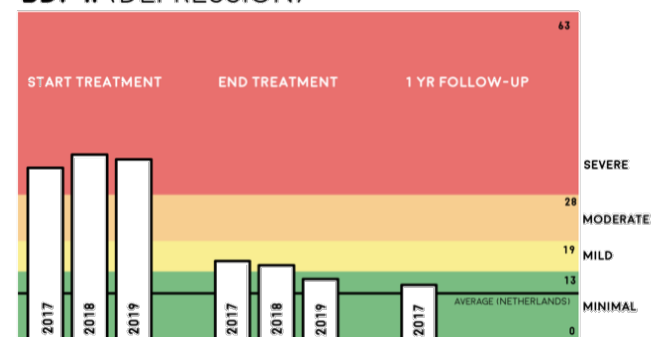
jaar	test	begin	einde	follow-up
2017 (n=50)	BDI-II	31	31	7
	OQ-45 SD	50	50	14
	OQ-45 ASD	50	50	14
2018 (n=108)	BDI-II	95	95	n.v.t.
	OQ-45 SD	106	106	n.v.t.
	OQ-45 ASD	106	106	n.v.t.
2019 (n=68)	BDI-II	68	68	n.v.t.
	OQ-45 SD	68	68	n.v.t.
	OQ-45 ASD	68	68	n.v.t.

Tabel 1: aantal cliënten per behandeljaar, test, en moment van afname.

RESULTATEN

De grensscores van de verschillende tests alsmede de kwalitatieve interpretaties van de intervallen staan vermeld in de resultaatgrafieken (fig. 1, fig. 2 en fig. 3). Omdat de grensscores voor mannen en vrouwen licht van elkaar verschillen en het percentage vrouwelijke cliënten aanmerkelijk hoger bleek, is er hier gekozen voor de grensscore voor vrouwen. De bovenzijde van de grafieken komt steeds overeen met de hoogst mogelijke score (i.e. de hevigste klachten). De zwarte lijn geeft steeds het landelijk gemiddelde weer.

BDI-II (DEPRESSION)

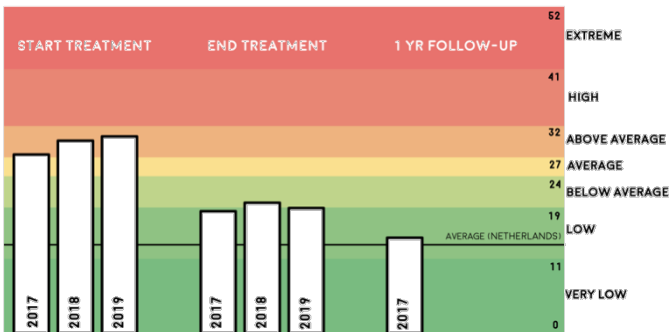

Figuur 1: BDI-II behandelresultaten

Het gehele beeld m.b.t. BDI-II laat zien dat depressieve klachten in alle drie de onderhavige jaren sterk zijn afgenomen gedurende de behandeling (zie: fig. 1). Waar de gemiddelde BDI-II beginscore van cliënten in 2017, 2018 en 2019 hen in de

onderste regionen van ‘ernstige’ klachten (severe) plaatst, zijn deze scores na afloop van de behandeling voor de cliënten in 2017 en 2018 gereduceerd tot ‘mild’, terwijl deze voor de groepen van 2019 zelfs ‘minimaal’ werd. De follow-up data van de 2017 groep laat zien dat de daling zich gedurende het jaar na de behandeling voortgezet heeft, en nog nauwelijks hoger is van het landelijk gemiddelde.

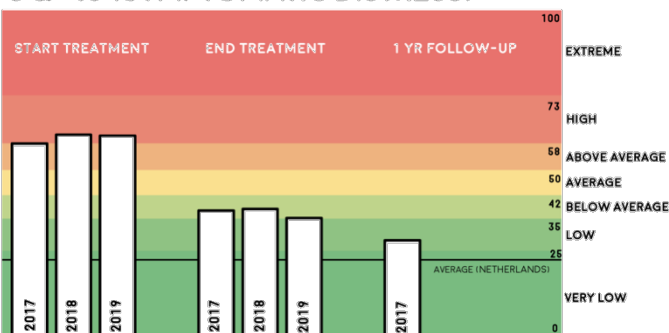
OQ-45 (ANXIETY / SOMATIC DISTRESS)

Figuur 2: OQ-45 (angst % somatische distress) behandelresultaten

De resultaten van de OQ-45 ‘angst & somatische distress’ subschaal laten vergelijkbaar beeld zien (zie: figuur 2). De gemiddelde score van cliënten van alle drie de jaren viel in de categorie ‘bovengemiddeld’, hoewel ook te zien is dat de gemiddelde *beginscores* m.b.t. klachten op het gebied van angst en lichamelijke kenmerken van angst elk jaar enigszins toenamen. Ook hier zien we na de behandeling een sterke afname: cliënten uit 2018 vielen *juist* in de onderste regionen van ‘ondergemiddeld’, terwijl de groepen van 2017 en 2019 in ‘laag’ vallen. Ook hier is verdere lange-termijn verbetering zichtbaar: de groepen uit 2017 wijken nog nauwelijks af van het landelijk gemiddelde.

OQ-45 (SYMPTOMATIC DISTRESS)

Figuur 3: OQ-45 (symptomatische distress) behandelresultaten

Eenzelfde dynamiek zien we in de resultaten van de OQ-45 subschaal ‘symptomatische distress’ (zie: figuur 3). De *beginscores* van de cliënten m.b.t. klachten op het gebied van depressie, angst en afhankelijkheid van middelen zijn verhoudingsgewijs hoger dan die voor angst en somatische distress: cliënten uit alle drie de behandeljaren vallen initieel in

de onderste regionen van de categorie ‘hoog’. Na de behandeling is dit voor cliënten uit alle drie de jaren gereduceerd tot ‘benedengemiddeld’. Ook hier zet de verbetering voort: de groep uit 2017 scoort in de follow-up ‘laag’ – hoewel iets hoger t.o.v. het landelijk gemiddelde dan voor de andere twee tests het geval is.

STATISTISCHE SIGNIFICANTIE

Om de beoordelen of de behaalde resultaten statistisch significant zijn, werd gebruik gemaakt van een zgn. *paired sample T-test*. Dit is de meest gebruikte parametrische statistische test om te bepalen of een interventie effect heeft. De dataset moet dan bestaan uit paarsgewijze metingen. Dat is hier het geval: de drie meetinstrumenten werden voor individuele cliënten vóór en na de interventie gebruikt. Ook dienen de gegevens voor deze test ofwel een normale verdeling te volgen en dus een voldoende lage scheefheid en platheid (kurtosis) te vertonen, ofwel dienen er voldoende (>30) datapunten te zijn. Dat is hier beide het geval.

Voor deze test is de nulhypothese steeds dat *voor elk behandeljaar het paarsgewijze verschil tussen de meting voorafgaand aan de behandeling en de meting na afloop van de behandeling nul bedraagt* (oftewel $H_0: \mu_d = 0$).

De resultaten van deze statistische test (de berekende t-values met bijbehorende p-values) staan hieronder vermeld (tabel 2).

jaar	waarde	BDI-II	OQ-45-SD	OQ-45-ASD
2017	t-value	11,84	11,24	9,48
	p-value	<0,00001	<0,00001	<0,00001
2018	t-value	18,57	15,03	12,48
	p-value	<0,00001	<0,00001	<0,00001
2019	t-value	16,63	12,93	11,84
	p-value	<0,00001	<0,00001	<0,00001

Tabel 2: Resultaten van 1-tailed paired T-test op significantieniveau $\alpha=0.1$

Hieruit concluderen we dat de we *in alle gevallen en met een zekerheid van 99%* de nulhypothese dat het in figuren 1, 2, en 3 zichtbare behandel-effect *niet* significant is, ruimschoots moeten *verwerpen*.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

- Agresti, A., & Finlay, B. (2009). *Statistical methods for the social sciences*. Upper Saddle River: Pearson Prentice Hall.
- Beck, A. T., Steer, R. A., & Brown, G. K. (1996). *Manual for the Beck depression inventory-II*. San Antonio, TX: Psychological Corporation.
- Jong, de, K., Nugter, M.A., Lambert, M.J., Burlingame, G.M. (2009). *Handleiding voor afname en scoring van de Outcome Questionnaire*. Salt Lake City: OQ Measures.